

PÉTER LÁSZLÓ

Juhász Gyula

A MUNKÁSMOZGALOMBAN

3

(3.)

A munkássággal a bukás után került szervezészerű kapcsolatba. A közös üldözöttség vezette el a költőt a szeptedi munkásmozgalomba. A Szege den már 1919. május elején hatalomra jutott ellenforradalommal szemben tüstént fölvette a harcot, s percig sem volt kétsége afelől, hogy e harcban mindenekelőtt a szeptedi munkásokra kell támaszkodnia. Az a polgári, nagyjából liberális, kisebb részben radikális réteg, amely osztályhelyzete révén a forradalmi szocializmust már ellenszennel fogadta, de ideológiája és szabadságjogai védelmében az ellenforradalommal is szemben állt, többé nem nyújthatott elégséges társadalmi bázist Juhász Gyula számára. Bár lapjukba, a *Délmagyarországra* dolgozik továbbra is, s e hasábkon jelennek meg versei és vezércikkjei, ő ekkor már a munkások szemével, a munkások számára ír. »A munkásság nélkül — kezdi vezércikkét már május 17-én — nem lehet többé reális politikát csinálni ezen a világon... A munkásság ellenére pedig egyenesen gonoszság vagy örültség lenne politikát csinálni.«

A szeptedi júliusi nagy sztrájk után, amely az ellenforradalmat nem tudta megbuktatni, de a feudális Károlyi Gyula gróf kormányát távozásra kényszerítette, a francia megszállók visszaadták a szeptedi munkásoknak a kaszárnnyából átalakított Munkásotthont. Ezt köszöntötte 1919. július 15-én első nagy munkásversének stanzáiban Juhász Gyula:

*Ki itt belépsz, jövőbe lépsz be,
Mely millióknak ad jogot
Vért, veritékért cserébe,
Hogy legyenek mind boldogok!
Hogy a gyalázott Ember képe
Ragyogjon, mint a nap lobog!
S a munka ne legyen robot csak,
De himnusza a dolgozóknak!*

(A Munkásotthon homlokára)

A költő ekkor, ezekben a napokban, hetekben köt »új szövetséget« a munkássággal. Az útítársból most lett harcos; most már nem a rokonszenv, hanem a teljes azonosulás sarkallja szóra, tette. A költő, aki eddig rokonszenvvel távolról követte, »félúton« maradvá együttérzéssel nézte a munkásság fölszabadulásáért vitt küzdelmeit, mostantól kezdve tevékeny szerepet játszott a szeptedi munkásmozgalomban. Ő indította meg a Munkásotthonban a munkásjajátzókat nagyszemű munkáját. 1919. februárjában *Ocskay* Kornéllal együtt beadványt intézett a városhoz egy második, a nép kultúráját szolgáló színház fölépítésére. Il-lúzió volt azt hinnie, hogy ez a háború romjain, forradalmak kataklizmái közepette megvalósítható. De a Munkásotthon tágas nagyerme kínálta magát, hogy a régi tervet az új körülmények között valósítsa meg: így lett népszínház helyett munkásjajzpad, így vált a Munkásotthon a népet, a munkásságot művelő és szórakoztató színjátszás otthonává. A munkásjajzjátzó-mozgalom ettől kezdve negyed századon át a szeptedi munkásmozgalom egyik erőssége. Juhász Gyula írta 1919. júliusában a *Szeptedi Általános Munkásalegylet* jeligéjét is:

*A mi dalunk győzelmi dal:
Munkánk lesz a diadal.
Amit mi zengünk, nem borús:
Munkát vídám dal koszorúz.*

Az igénytelen kis strófa ebben az időben a bukás, ellenére is diadalmaskodó optimizmus kifejezője, egyszerűsmind terjesztője.

1919. július 31-én a Munkásotthon *Petőfi-ünnepének* Juhász Gyula az ünnepi szónoka. 1919. szeptember 21-én megindult a Szociáldemokrata Párt szeptedi napilapja, *A Munka*, amelynek Juhász Gyula nemskára munkatársa lett. 1919. szeptember 24-én közli *A Munka* a Munkásotthon Kulturbizottságának névsorát: hét társával köztük van Juhász Gyula is, aki ekkor már rendszeresen szerepel a Munkásotthon előadói emelvényén. Későbbi közleményekből kiderül, hogy a költő nem csupán tagja, hanem az elnöke a Kulturbizottságnak. Nyilván ebbéli minőségében tevékenykedik október 5-én kétszer is: délelőtt az eszepterantóról tart előadást, délután a munkáskönyvtár megnyitóján mond bevezetőt, és olvassa föl *Új gondolatok a könyvtárban* című, sajnos elveszett költeményét. Október 31-én, a forradalmi évforduló ünnepén ugyancsak ő a Munkásotthon egyik ünnepi szónoka. *A Munka* ekkoriban következetesen odateszi neve mellé az »elvtárs« szót, a *Friss Hírek* november 3-i száma, az évfordulóról szóló beszámolójában írja le először a jelentős értelmezőt: »*Juhász Gyula, a szocialista költő mondotta el gyűjtő hatású ünnepi beszédét...*«

Maga Juhász Gyula is szocialistának vallotta magát. »*A művelt keleten, nálunk, újabbán már azt hangoztatják egy némely politikuskok, például Szege den, hogy szocialistának lenni nemcsak nem fair dolog, de a magyarság érdeke ellen való. Szerintük jó szocialista nem lehet jó hazafi. Az internacionalizmus ellenkezik a nemzeti eszmével. Így mondják ők, akik a magyarságot maguknak akarják lefoglálni és szellemi védvámot óhajtanak minden átkos modernség' ellen, afféle magyar kínai falat.*« Ezzel szemben, mutat rá Juhász, Anatole France — szocialista, sőt — mint a lapok írják — elvállalta a szocialista párt képviselőjelöltséget is. »*És Anatole Francnak nem ártott meg ez a meggyőződés, ez a színvallás és hitvallás, egyetlen művelt francia sincs, aki őt ezért rossz franciának tartaná. A művelt nyugaton ez rendjén van, ám a művelt keleten, nálunk? Nálunk Anatole France lett volna az első, kit hávőrsre tettek volna. Hiszen igaz, Móricz Zsigmondot hávőrsre is tették.*«

Annak a jelentős világnézeti fejlődésnek, amelyhez Juhász Gyula 1919-ben eljutott, maga a költő is tudatában volt. Barátjának, a jeles grafikusművésznek, *Tardos-Tausig* Ármínak, aki a szeptedi munkásmozgalomnak is egyik közismert értelmiségi vezető alakja volt, emlékkönyvében hagyott erről nemrég ismertté vált dokumentumot. 1918. októberében még Juhász Gyula ide másolta a *Turris eburnea* egyik versszakát. Névalírásához 1922. szeptember 4-én már ezt a kiegészítést írta be: »*Juhász Gyula, aki azóta már lejött az elefáncsonttoronyból és az örök haladás egyenes útján megy tova.*« Ugyanezen a lapon olvasható a fiatal diákköltőnek, *Nagyfalusi* Jenőnek 1918. október 6-i bejegyzése, melyben a művész álmvilágot teremítő tehetségéről elmélkedik. »*Nem tudom — írja végül — hogy melyik világ igazabb, de az álmvilág a szebb.*« Juhász Gyula, aki kevéssel előbb még maga is egyetértett volna ezzel, 1924. október 9-én ezt írta hozzá: »*Es a legszebb álmvilág: az igazság diadalát és az elnyomottak szabadságát álmodni.*« (Folyt. köv.)

Egymillió televízió tulajdonos Csehszlovákiában

Gyors ütemben felódik a csehszlovák televízió. Néhány nappal ezelőtt az egyik csehszlovák üzletben gazdára talált a milliomodik televíziós-készülék. A csehszlovák kormány továbbra is hatalmas pénzügyi eszközöket fordít a televízió fejlesztésére. Míg 1955-ig az ország lakói alig 43 ezer televíziós-készüléket vásároltak, addig a második öt éves tervben csaknem 850 ezren vetek televíziót. Jelenleg Csehszlovákiában minden negyedik családban megtalálható a televíziós-készülék, a harmadik öt éves terv végén pedig már minden második családnak lesz televíziós-készüléke.

A magyar kerlészet sikerei az erfurti kerlészeti kiállításon

Az Erfurtban megrendezett és tavasztól késő őszig tartó nemzetközi kertészeti kiállítás magyar pavilonjának eddigi sikereit kétségtelen bizonyítja, hogy máris 22 arany, 8 ezüst, és három bronzéremmel, továbbá két elismerő oklevéllel tüntették ki a magyar kertészet eddig bemutatott legszebb terményeit és termékeit. A régebben ismertteken kívül a közelmúltban nyert aranyérmet a magyar cseresznye és a meggy, továbbá a kajsziszi és a korai őszibarack. Ugyancsak aranyéremmel tüntették ki a fekete és piros ribizkét, a korai fejes kaposztát, a csomózott zöldhagymát, a korai burgonyát, a vágott rózsát és a gladiolust. Az ezüstéremmel kitüntetett termékeink között szerepel a spárpa, a zöldborsó, a szabadföldi karfiol, a saláta és retek, a zöldbab és a paradicsom. (MTI)

Apróhirdetések

ADÁSVÉTEL

Hálózababútor eladó. Erd. Boross u. 4. I. em. Kedd, szerda, csütörtök 4-7-ig. 3937

Börkabátját most alakítottassz vízhatlan festéssel Csordás Bórruhakészítő mesternél, Szent Miklós utca 7., Felsőváros. 44770

Hálózababútor világos poltúrozott és egy kredenc eladó. Szege d, Csaba u. 5. 3885

Wartburg eladó. Telefon: 50-23. Reggel 8 és 9 között. 3892

Szövet vasutas — egyenruha és köpeny új állapotban eladó. Tolbuhin sét. 34. emelet. 3933

Zongora, rövid angol mechanikás jó állapotban eladó. — Szege d, Bocskai utca 9. II. em. 15. 3932

Megvételre keresünk 1 db 500 kg óralapos gyorsmérleget. MEK Értékesítő raktár. — Szege d. 3929

Rekamié, 2 személyes új állapotban eladó. Remény u. 21. Kovácsné. 3745

Motorkerékpár eladó 125 cm³. Apatinál u. 9. Ságvártelep. x3938

Igényesnek megfelelő kétszemélyes remi székek eladók. Dugonics u. 10. 4879

LAKÁS INGATLAN

Vas u. 5. számú ház lakásadással eladó. Ujsege d, SZAK-pálya mögött. x3873

Kettőszobás, összkomfortos, lakónélküli magánház teljes átadással eladó, Pacsirta u. 4/b. 4849

Házfelügyelői lakásom elcsereim főbérleti lakásért. Szerényi tér 5. 4874

Azonnali beköltözéssel, sürgősen eladó. Hattyú u. 42/c. alatti ház. 3931

1 szoba, összkomfortos lakást vennék. „Késpénz” jellegre a kiadóba. 3930

Fél ház szabadkézből eladó, Debreceni u. 4. szám azonnali lakásadással. 4870

Elcsereim makói háromszobás, összkomfortos, központban levő lakásomat szeptedi kétszobásért. Szabó, Deák Ferenc u. 20. MEK. 3865

Ujsege den sürgősen eladó egy hold gyümölcsösön levő kétszobás, komfortos családi ház melléképülettel. „Jól jövedelmező” jellegre a kiadóba. 3796

Mihálytelek, Felszabadulás út 21. számú ház eladó. 4858

Eladó Kiskundorozó térs. Szabadság tér 2. szám alatti család ház 800 bles kerttel, beköltözhetőség 120 000-t. Erdek-lődni ugyanott. x3939

EGYEB

Ipari tanulót üvegező szakmába felvesszünk. Jelegetés Hajnóci utca 30 sz. alatt. 1961. évi júli-10-17-én de. 8 órakor. x3829

Cserépkályha beszerelést, átépítést, — potesempék és kályhapalataz készítését vállalom. Flútt tanulóknak felveszek. Szalma cserépkályhas mester, Felhő u. 7. szám. 3927

Nyugdíjas pedagógus elfoglaltságot vállal. „Nevelő” jellegre kiadóba. 3925

Gyermekszertő nyugdíjas néni keresnek családtagként két kisleány mellé. Vasasszentpéter utca 17-19. Bognár. 3873

Gyakorlati rendelőző zöldség-gyümölcsös boltvezetőket felvesz a Szege di Földművelésügyi-kezet, Szent István tér 3. 4880

Házaspár kis lakásért munkát vállal. „Szorgalmas” jellegre kiadóba. 3924

A sándorfalvi Földművelésügyi szakképzett boltvezetőket keres jutalekos bérezés mellett a dóci 7. számú és homokpusztai 5. számú vegyes boltjába. Önletraizot, megfelelő munkadési bizonyítványokat és erkölcsi bizonyítványokat a sándorfalvi Földművelésügyi-kezet Sándorfalvi, kell leadni. Utikölt-seget csak alkalmaztatás esetén térítünk. Sándorfalvi Földművelésügyi-kezet. x285

Mai keresztretjvényünk a magyar tengeréről szól.

VIZSZINTES SOROK:

1. A Balaton környékén mindenütt megtalálhatók (névelővel). 13. Az eső elől fedett helyre húzódni. 14. Két barnabőrű ember. 16. Nagyon öreg. 17. Ha melege van, a kabátját... 19. A zsalugáter eleje! 20. Fellebbezés. 22. Római 100-as és 1006-os. 24. Idősebb, franciául. 26. Uttörő-köszönés. 29. Hal lesz belőle. 31. A Balaton is ez. 32. Balaton menti község a Badacsonyban. Várát — amelynek romjai ma is megvannak — a törökök nem tudták elfoglalni. 35. Római 99-es. 36. Cínező. 38. Rokon, birtokos-esetben. 39. Község a to szomszédságában az északi parton, ahová a monda szerint Mátyás király többször ellátogatott. 41. S-e-lő-téttel: tisztogatószerszám. 43. ...mennek (verekednek). 44. Megfordított személynév-más. 46. ...estig szórakozunk a Balatonnál. 49. Dátumrag. 50. A fűt ige fél-múlt alakja. 52. Összeharap-dál. 53. Árnyék. 55. Időmérő. 56. Libát hizlálni. 57. Sári. 58. Erdei állat, megfordítva. 59. Somogyi Ferenc. 61. Ismert Balaton menti község neve, névelővel. 65. Egy másik helység a somogyi parton. 68. Dvágál. 69. Római pénzverség. 71. Megérkezik erre a helyre. 72. Az egyik üdülő teljes neve.

FÜGGŐLEGES SOROK:

1. Az anyag- és energiaegység rövidítése. 2. Erdélyi község, itt született Mikos Kelemen. 3. Nem áll és nem is fekszik. 4. Zoltán, Lajos, Vilmos, Árpád. 5. A Szege di Építők NB II-es labdarúgó-csapatának egyik játékos. 6. M. I. S. 7. Ü. K. E. 8. Pompás külsejű, jömegjelenség. 9. A zene fontos kelléke. 10. Éneklő hang. 11. Övják, védelmezik. 12.

MEGLÁTOGATÁSOK:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75

Méhlakás. 13. Finom falatok készülnek belőle. 15. Híres ital. 18. Ilyen vidék a Balaton környéki is. 21. A Balatonnal határos megye. 23. Közlekedési eszköz. kirándulások és sportolás céljaira használatos a Balatonon. 25. Régi építészeti stílus. 27. Lévi Géza Vilmos. 28. A verssorok összecsengése. 30. Mária, röviden. 33. Zalaegerszegi Orvosok Röplabda Egyesülete? 34. Fegyverrel eltálat. 37. O — távirati helyesírással. 40. Varga Edit. 42. Itt lehet nyerni, de veszteni is. 43. Több zenei hang. (Két szó). 45. A türelmes ember igéje. 47. Gömöri Lajos Ödön. 48. Megfordított helyrag. 49. A tánc vége! 51. 413 méter magas hegycsúcs a Balaton-tól kissé északra. Kirándulóhely. 54. Régi egyiptomi fáraó neve. 58. A Balatonba torkolló több mint 100 km hosszú folyó. 60. Finom, jóízű. 62. Megfordított bot! 63. A Balatonban is van megjelenség. 9. A zene fontos kelléke. 10. Éneklő hang. 11. Övják, védelmezik. 12.

összekeverve. 67. Z. É. E. 70. Betű, ahogy kiejtem.

M. K.

A vízszintes 1., 32., 72., a függőleges 13., 15., 21. és 23. sorok megfejtése szombati (július 22-ig) küldhető be. A címezsnél kérjük ráírni: Rejtvény.

MEGFEJTÉSEK — NYERTESEK

A két héttel ezelőtt közzt rejtvény megfejtése: Kár, nagy kár, hogy elfelejtette, mert ezt még egy ember sem tudja. — Egy-egy könyvet kaptak sorsolás útján az alábbi szeptedi megfejtők: Balogh Jenő, Bathány u. 24. Ézsias Edit, Csongrádi sugárút 23. Fock József, Ság-vári Endre u. 6. Kálmán Anna, Attila u. 7. Magyar István, Alföldi u. 17. Nagy János, Szege d, Mérey u. 20. Opra Ferencné, Pacsirta u. 13. Vereska Emma, Lechner tér 5. Winkler János, Lenin körút 38. Zalai Sándorné, Szörme és Bórruhakészítő V. (A jutalmat szerkesztőségünkben vehetik át hétfőn 7 és 12, a többi napon 8 és 12 óra között.)

Rádióműsor

Vasárnap
KOSSUTH-RÁDIO
5,58 Rákóczi induló. 6,00 Hírek. 6,10 Kellemes vasárnapot! 7,00 Műsorismertetés, műsornaptár. 7,15 Egy falu — egy nótá. 7,50 Falusi életek. 8,00 Hírek. 8,10 Szív küldi. 9,00 Kiváncslak Klubja. 9,50 Edes anyanyelvünk. 9,55 Tánccene. 11,35 Munkásvárosok. 12,00 Déli hangrangszó. 12,15 Jó ebédhez szól a nótá. 12,50 Hétfégi jegyzet. 13,00 Szórakoztató zene. 13,40 Van új a nap alatt! 14,00 Népszerű áriák. 14,40 Nemzetközi kaleidoszkóp. 15,00 Vasárnap délután... 15,40 Soha senki nem hal meg. Elbeszélés. 16,10 Tánccene. 16,30 Új zenei újság. 16,55 Műsorismertetés. 17 óra Hírek. 17,10 Kincses Kalendarium. 18,05 A Magyar Állami Hangversenyzenekar játszik. 18 óra 50 Bóká László irodalmi levele. 19,00 Közvetítés a Magyar Színházról: Szerelmi házasság. Színiáték. A szünetben: 19 óra 55 Jó éjszakát, gyerekek! 20,00 Hírek. 20,05eredmények. 20 óra 10-20,20 Amiről beszélni kell. 20,05 Hírek. 22,15 Sport-hírek és totóeredmények. 22,25 Galopversenyeredmények. 22,30 Főrenlét és álm között... 23 óra 15 Rákóczi szólnak hívtésköz. 23,25 Csalkovszki: D-úr vonásnév. 24,00 Hírek. 0,10 A férj kopogtat. Operettárszletek. 0,20 Zenei hírek.

PETŐFI-RÁDIO
8,00 A román katolikus egyház főpápa. 8,30 Dálnok Lajos oronál. 9,00 Operettárszletek. 9 óra 25 Tánccene. 9,55 Mielőtt bácsi lemezzeládó. 10,35 Mit hallunk a jövő héten? 10,55 Az NRC ezimfonikus zenekar játszik. 11,00 A Szabó-család. 11,50 Művelődésművek. 12,00 Tánccene és vízállásjelentés. 12,10 A hiba és a negyven rabló. Mese-áték. 12,50 Gazdasággal a napvilág. Mezőgazdaságról. 13,15 Mozart: A-dúr szimfónia. 15 óra 40 Tánccene. 16,10 Műsorismertetés. 16,30 Szórakoztató nótá muzika. 17,10 Gerehwin emlékére. 18,05 Pelé istennékönnvel. 18,20 Teseék válasszan! 18,55 Római Három dal vasárnapra. 20,05 Operettárszletek. 20,30 Rákóczi. 21,05 A színház. 21,45 9,10 Robert Casadesu zene. 22,10 A színház. 21,45 9,10 Látjuk hallatuk... 23,00 Hírek. 23,10 Műsoradás.

KOSSUTH-RÁDIO
4,26 Rákóczi induló. 4,30 Hírek. 4,35-7,59 Vidáman. frissen. Közben 5,00 Falurádió. 5,30 Hírek. 6,20 Sport- és totóhírek. 6,30 Időjelzés. 7,00 Hírek. 7,10 Új könyvek. 7,30 Műsornaptár. 7,45 Hírdetőszoop. 7,59 Időjelzés. 8,00 Műsorismertetés. 8,08 Technikai szünet. 8,10 Tánccene. 9,00 Hírek. 9,05 szónok. 9,20 Bach-művek. 10,00 Hírek. 10,10 Övdrátok műsora. 10,30 Könnvő zene. 10,55 Barangolás a Nyírségben. 11,30 Kamarazene. 12,00 Déli hangrangszó. 12,10 Verbunkosok. 13

óra Papírház. Folytatás. 13,20 Csinnom Palkó. Részletek. 13,55 Napirenden... 14,00 Hét zenés kalendárium. 15,00 Hírek, közlemények. 15,08 Időjárásjelentés. 15,10 Uttörő híradó. 15,30 Az MR gyermekkórusa énekel. 15,45 Válaszunk hallgatóinknak. 16,00 Szív küldi. 16,55 Műsorismertetés. 17,00 Hírek. 17 óra 15 Ótórát tea. 17,45 Ifjúsági órákat. 18,00 Magyar nóták. 18,30 Ordosok között. Folytatásos rádiójáték. 19,00 Kim Borg énekel. 19,20 A Kálin tétől a Hungária körútig. 19,40 Könnvő hangszerszók. 19,54 Jó éjszakát, gyerekek! 20,00 Esti krónika. 20,25 A Rádiószínház bemutatója: Álomkör. 21,30 Bing Crosby énekel. 22,00 Hírek. 22 óra 15 Sporthíradó. 22,30 A Lengyel Zenei Hét megnyitó hangversenye. 23,30 Népi zene. 24,00 Hírek. 0,10 A nászéjszaka. Operettárszletek. 0,30 Himnusz.

PETŐFI-RÁDIO

5,00 Reggeli zene. 6,30 Műsornaptár. 6,50 Torna. 8,00-8,10 Hírek. 14,00 Időjárás- és vízállás-jelentés. 14,15 Cimbalommuзыка. 14,40 Moha bácsi. a törpe. 15,00 Szórakoztató zene. 16,00 Hírek. 16,05 Külpolitikai kalauz. 16,15 Liszt-dalok. 16,35 Kilenc hónap. Regényrészlet. 16,55 Régi cseh fűvősmuзыка. 17,15 Helsinki zenei életéről. 17,35 Partier az egész ipar. 17,45 Anna Kelly Vasvidopoli énekel. 18,00 Hírek. 18,05 Zenekari muзыка. 19,00 Hírek. 19,05 Tánccene. 19,40 Edes anyanyelvünk. 19,45 Kórusok. 20 óra Népdalok. 20,40 Falurádió. 21,00 Hírek. 21,10 Czanik Zsófia és Réti József énekel. 21,35 A tűz és a vas urai. 22,00 Holdfényben... 23,00 Hírek. 23,15 Műsoradás.

Televízióműsor

Vasárnap
10,00 Uttörő hírek. 10,10 Ifjúsági filmmatiné. 10,30 28. sz. Magyar Híradó. 10,40 A Magyar Hírdetős műsora. 10,55 Rotation Berlin-Bp. Spartacus nemzetköz-i női kézilabda-mérkőzés. Utána: Augsburg (NSZK-Bp. Spartacus nemzetköz-i férfi kézilabda-mérkőzés. 19,00 Utazás a Föld körül. 19,25 Szünet. 19,30 Vasárnapi vers. 19,35 Előújság. 20,25 Alj, ki vagy! Angol film-vetítés. 22,00 Hírek. Hétfőn az adás szünetel.

Utépítési munkára

segéd-munkásokat

felvesszünk. Jelentkezés: Aszfaltútépítő Vállalat Szege d, Bajza u. 2. Telefon: 12-62. 4762